

DIN ACTIVITATEA PROFESORULUI ION CHELCEA

SORIN GEACU

Deși născut pe plaiuri muntene, în satul Boteni, jud. Muscel și absolvent al Universității „Regele Ferdinand I” din Cluj (1932) – instituție unde va obține de altfel și titlul de doctor în etnografie și sociologie în anul 1939 – Ion Chelcea își va manifesta apoi din plin calitățile de cercetător, dascăl și muzeograf în capitala Moldovei, la Iași, oraș pe care el însuși l-a denumit pe drept cuvânt „un document istoric de preț” (61). Aici va pune bazele unor originale cercetări etnografice, dar mai ales va fonda Muzeul Etnografic al Moldovei și va fi primul titular al disciplinei de etnografie de la Universitate. Iată trei puncte de reper, poate cele mai importante, din viața acestui mare etnograf român.

În cele ce urmează vom căuta să proiectăm o rază de lumină asupra acestor aspecte asupra cărora s-a insistat mai puțin în lucrările consacrate până acum acestui magistru (4, 5, 6).

I. ION CHELCEA, CONFERENȚIAR DE ETNOGRAFIE LA UNIVERSITATEA DIN IAȘI

Prin „decretul-lege relativ la organizarea învățământului superior” din 23 mai 1942(1) ia ființă la facultatea de științe a universității ieșene, conferința de etnografie, pe lângă catedra de Geografie generală umană a acestei facultăți. Nu trebuie uitat faptul că este pentru prima dată când se înființează o astfel de conferință la o facultate de științe din România.

La București, la facultatea de litere-filosofie a universității, profesorul geograf S. Mehedinți (1868–1962) a ținut cu regularitate un curs de etnografie, din 1920 până în 1938(62), iar la universitatea din Cluj, profesorul R. Vuia a inaugurat cursul de „Introducere în etnografie și folclor” la 9 nov. 1926(17).

În timpul celui de-al doilea război mondial, rector la Universitatea din Iași era geograful dr. M. David (1886–1954), care în acord cu eruditul profesor Gh. I. Nastase*, au propus încă de la începutul anului 1942 înființarea unei conferințe de etnografie aici, Iași fiind – pe atunci – singurul centru universitar al țării lipsit de predarea unei asemenea discipline. Vacanța conferinței de etnografie a fost anunțată în Monitorul Oficial nr. 249/24 oct. 1942 (7).

Președinte al comisiei pentru numirea titularului conferinței de etnografie a fost numit profesorul G. Nastase cu adresa nr. 234606/1942 (8), acesta fiind și șef al

* G.I. Nastase (1896-1985) geograf, din 1920 asistent, apoi conferențiar de antropogeografie, iar din 1939 deține titlatura catedrei de Geografie generală și Geografie umană de la Universitatea din Iași până în anul 1949.

catedrei de Geografie generală și Geografie umană, pe lângă care s-a hotărât atașarea conferinței de etnografie. În întâmpinarea acestor acțiuni, I. Chelcea la îndemnul magistrului său de la Cluj, prof. Romulus Vuia (1887-1963), își alcătuieste și publică memoriul său de titluri și lucrări, în 1942 (57).

Cu adresa 890/29 oct. 1942 este convocat consiliul profesoral al Facultății de Științe pentru a stabili comisia care va analiza modul și condițiile de alegere a titularului conferinței de etnografie, acest consiliu întrunindu-se pe 31 oct. 1942 sub conducerea decanului facultății, prof. O. Mayer. Sunt aleși ca membri ai comisiei geografii: G. Nastase și M. David ca și zoologul I. G. Botez (910). Ulterior, la 18 și 19 dec. 1942, prof. Nastase roagă pe prof. R. Vuia (refugiat cu o parte a Universității din Cluj la Sibiu) și pe prof. T. Morariu (refugiat cu cealaltă parte a Universității clujene la Timișoara) să facă și ei parte din comisie (11), care se va întruni pe 11 ian. 1943 la Iași la sediul secțiunii Geografice a Universității.

În urma acestei întruniri, este recomandat în unanimitate la nou înființata conferință de etnografie, dr. I. Chelcea, conform procesului verbal nr. 4, înregistrat la Facultatea de Științe Iași cu nr. 12/12 ian. 1943, proces care suna astfel:

„Astăzi, anul 1943, luna ianuarie, ziua 11, ora 17²⁰ subsemnații profesori universitari, membri ai comisiunii pentru chemarea la conferința de etnografie, vacantă la Facultatea de Științe a Universității din Iași, ne-am întrunit la sediul secției de Geografie a acestei Universități. În urma discuțiilor avute, am întocmit raportul alăturat prin care decidem, în unanimitate chemarea ca titular la această conferință a dlui Ioan Chelcea, Dr. în etnografie, fost șef de lucrări la Muzeul etnografic al Ardealului. Președinte (ss) Gh. Nastase, membri (ss): M. David, R. Vuia, T. Morariu, I. G. Botez” (12).

„Raportul alăturat”, de care se amintește mai sus, evidențiază pe câteva pagini, activitatea științifică, didactică și de organizator a lui I. Chelcea, comisia evidențiind că are „o putere de muncă puțin obișnuită” (13) și că „se dovedește totodată că-i un bun cunoscător practic”. Se arată apoi tot în acest „raport”, că în domeniile Geografiei și Antropologiei, indispensabile cercetării etnografice, Chelcea „nu numai a citit, ci a și studiat și lucrat practic” (13). Raportul conchide că „dl. I. Chelcea este etnograful cel mai indicat pentru organizarea viitorului muzeu etnografic al Moldovei, instituție care până azi (1943 G.S.) lipsește Iașului” (13).

În data de 12 ian. 1943, consiliul profesoral al facultății de Științe din Iași, ia notă de hotărârea comisiei (15). Stabilindu-se aceasta, rectorul Universității prof. M. David solicită ministrului Culturii Naționale și al Cultelor cu adresa nr. 287/26 ian. 1943 „numirea prin decret a dlui Dr. Ioan Chelcea ca, conferențiar definitiv la conferința de etnografie de pe lângă Facultatea noastră de Științe” (7), astfel că la 6 martie 1943, Chelcea proaspăt sosit la Iași, depune jurământul în fața rectorului și a preotului (14).

„Odată cu înființarea conferinței de etnografie de la Facultatea de Științe, în cercurile intelectuale ieșene și chiar în restul țării s-a vădit pentru această disciplină un viu interes, împreună cu o generoasă pornire de a sprijini prin donații de fonduri de obiecte și chiar de colecții etnografice întregi” se arată în adresa nr. 43/1943 a catedrei de geografie generală și geografie umană către decanul Facultății de Științe Iași (23).

Lecția de deschidere a cursului de etnografie, conf. Chelcea a ținut-o pe 29 martie 1943, titlul ei fiind: „Etnografie; obiect, concepție, metodă” (16), evidențiind că etnografia și-a luat sarcina „grea, dar frumoasă” de a studia viața popoarelor în forma lor particulară-specifică (16, pag. 310), după care apreciază că etnografia nu se folosește în studiile sale de o singură metodă ci de mai multe, după caz, evidențiind că, în timp ce etnologia studiază civilizația și legile de evoluție ale diferitelor popoare, etnografia „se ocupă de specificul etnic al unui popor” (16, pag. 312). Cursul îl începe în 1943 cu anul III – după cum își amintește prof. V. Sficlea de la Universitatea din Iași, pe atunci student în geografie – și numai studenților din acest an, I. Chelcea le va preda etnografia până în 1948. În anul universitar 1942/1943, respectiv doar în semestrul al doilea al acestuia (martie–august 1943) prof. Chelcea ține doar cursuri, 2 ore/săpt., fără lucrări practice (66). În anul universitar următor, 1943/1944, ține curs 3 ore/săpt. și lucrări practice o oră/săpt. Acest program nu va mai fi însă respectat după martie 1944, când, în urma evacuării Universității din Iași în Ardeal, activitatea didactică este dezorganizată, iar la Zlatna, unde s-a refugiat cu întreaga secție de Geografie a Universității, prof. Chelcea a ținut doar câteva prelegeri. După revenirea la Iași, la începutul verii lui 1945, în condițiile în care „aproape toate laboratoarele Facultății de Științe au căzut pradă bombardamentului și unui foc mistuitor” (19), I. Chelcea reușește să țină în intervalul iunie–septembrie 1945, 39 ore de curs și 20 ore de lucrări practice (18). Până în anul universitar 1948/1949, prof. Chelcea predă etnografia studenților de la Facultatea de Științe, celor de la geografie cu științe naturale sau istorie (principal sau secundar) cu 3 ore curs/săpt. și 1 oră lucrări/săpt. În anul 1948/1949 predă acest curs doar la secția Geografie a nou înființatei facultăți de Istorie-Geografie în anii III și IV, în toate cele 4 semestre ale acestor doi ani, săptămânal câte o oră curs și o oră lucrări (66). În anul 1949/50 predă etnografia doar studenților istorici ai facultății, 2 ore curs/săpt. în semestrul II al anului I, iar în anul 1950/51 tot la anul I istorie dar 3 ore curs/săpt. în semestrul II.

Dacă între 1943 și 1949, conferința de etnografie ținea de catedra de Geografie generală și Geografie umană (Geografie generală, umană și economică în anul 1948/49), în anii 1949/50 și 1950/51 ea trece la catedra de istorie generală (66).

Conținutul complet al cursului recent descoperit de noi în arhiva profesorului relevă o tematică bogată și interesantă. Ținea studenților 2 cursuri despre vânătoare, 3 despre pescuit, 2 despre ceramică, 3 despre locuință, 8 despre portul tradițional, 5 despre diferite industrii rurale, 2 despre transporturi, și câte unul despre: domesticirea animalelor, creșterea vitelor, agricultură, metalurgie; un curs special despre cort, altul despre mobilier, altele referitoare la: pumnal, sabie, lance, sulită, arc, săgeată, scut, armament, limbaj și grupuri lingvistice. Interesant este și faptul că avea un curs și despre foc „problema originii focului și a mijloacelor străvechi și mai noi de obținere a focului”, că și unul la fel de inedit despre „mijloace de iluminat”. În anul 1943, prof. Chelcea este ales membru în comitetul de redacție la „Revista Geografică Română”. În același an domnia sa spunea: „Geografii au fost, dimpreună cu filologii, aceia care au sprijinit mai mult știința noastră (etnografia G.S.) (27, pag.211). Frumoasa evoluție la catedra universitară este întreruptă datorită unui denunț făcut în ianuarie 1951 (6); la 1 nov. 1951 este eliberat din funcția de conferențiar universitar (47).

2. ION CHELCEA - FONDATOR AL MUZEULUI ETNOGRAFIC AL MOLDOVEI,
LA IAȘI, ȘI INIȚIATOR AL UNOR ORIGINALE CERCETĂRI ETNOGRAFICE
ÎN RĂSĂRITUL ROMÂNIEI

Încă de când era student la Cluj, pe 1-I-1931, I. Chelcea este numit preparator, apoi asistent și șef de lucrări la Muzeul Etnografic al Ardealului condus între 1923 și 1947 de R. Vuia (60). Lucrând aici până în august 1940 la Cluj, iar apoi până la 1 martie 1941 la Sibiu, sub ochiul exigent al lui Vuia, I. Chelcea acumulează o bogată experiență, mai ales de teren, astfel că în certificatul trimis la 7 nov. 1942 de la Sibiu la Iași, unde se dezbătea și problema înființării unui muzeu etnografic, prof. R. Vuia arată: „Dl. Ioan Chelcea a dovedit un deosebit zel și pricepere pentru lucrările științifice și muzeale (...), prin practica îndelungată făcută la muzeul etnografic și prin calitățile sale, considerăm că Dlui Ion Chelcea i s-ar putea încredința organizarea unui muzeu regional de etnografie” (21).

„A trebuit să fac demersuri pentru înființarea unui muzeu pe lângă conferința de etnografie pe care o dețineam” va mărturisi I. Chelcea mai târziu (64, pag.99), deși consiliul Facultății de Științe votase înființarea unui astfel de muzeu „dată fiind importanța lui pentru cunoașterea specificului etnic al poporului din Moldova” (22). Muzeul s-a hotărât să depindă ca și conferința de aceeași catedră, având ca director pe șeful acesteia, prof. Nastase, iar ca subdirector pe I. Chelcea (25). Chiar „presa din țară a înregistrat cu simpatie ideea unui Muzeu Etnografic al Moldovei” (23). În 1943, pentru muzeu, se primesc o serie de fonduri atât din partea rectorului David, cât și a ministrului culturii, prof. I. Petrovici – moldovean și el – dar prin importanță și semnificație se distinge donația de peste 400 de obiecte etnografice făcută de consilierul legislativ din București, Iuliu Pascu, ieșean de obârșie, pe care I. Chelcea o aduce de la București la Iași la sfârșitul lunii mai 1943; Iuliu Pascu într-o scrisoare adresată rectorului David amintește printre altele: „sunt tare mulțumit că am găsit în dl. prof. Ion Chelcea, elev al distinsului prof. Vuia, un specialist inimos și dornic de muncă rodnică”(24); colecția fiind apreciată de M. David drept „o încurajare”(26). Cu o parte din fondurile primite, I. Chelcea comandă pentru biblioteca muzeului câteva frumoase rafturi de stejar. În anul atât de încărcat de evenimente pentru el, 1943, I. Chelcea scrie și interesantul articol *Muzeul etnografic al Moldovei și datoria noastră* (27), în care releva caracterul special și totodată central-regional al acestuia, arătând că un muzeu etnografic „înfățișează neamul în ceea ce are el mai caracteristic, ca înfățișare, mod de viață” (27, p.209). Și totuși lipsa unui cât de mic muzeu etnografic la Iași îl frapează pe Chelcea: „Iașul, capitala Moldovei, n-are încă un mare și vrednic Muzeu etnografic ca să-i oglindească existența și destinul” (27, p.212). Și ca să demareze cât de cât treburile, I. Chelcea scrie și primul studiu din seria „Biblioteca Muzeului Etnografic al Moldovei” în care explică mai pe larg „menirea” unui astfel de muzeu(28) care va fi conceput „ca urmare a unei acțiuni de cunoaștere sistematică, susținută de o concepție serioasă științifică”(28, p.9), așezând totodată la temelie muzeului un plan de cercetare(28, p.12). Un alt scop văzut de I. Chelcea pentru acest muzeu este acela al educației, muzeul urmărind „integrarea individului în neamul din care face parte”(28, p.14).

Pe lângă muzeu, acesta a încercat, prin trei chestionare răspândite prin școlile din Iași în 1943, 1947 și 1951, realizarea unei arhive de folclor. Deși era timp de război,

prof. Chelcea pornește de îndată la cercetări pe teren, de unde, din 1943 și până în 1957, culege un bogat și diversificat material etnografic din multe zone ale Moldovei, pe care-l valorifică în muzeu, în studii speciale (multe apărute, datorită unor condiții vitrege, abia după 10-15 ani) sau împreună cu studenții le utilizează ca material didactic. Mai târziu va mărturisi: „În legătură cu înființarea Muzeului Etnografic al Moldovei, s-ar putea pune întrebarea: bine, dar cum se poate ca în plin război să ai curajul să începi o asemenea muncă? Cred că elanul tinereții a fost cauza” (63).

Donația lui I. Pascu alcătuită din: scoarțe, lăicere, ii, costume populare, ștergare, năframe, cuere, olărie, icoane, a fost expusă la început în vechea clădire a Rectoratului Universității din Iași, până în martie 1944(29). În vederea organizării muzeului, în afara experienței câștigate la Cluj, I. Chelcea studiază și colecțiile etnografice din Rădăuți și Fălticeni în 1943, iar în 1944 merge și la Câmpulung sau Suceava(31). La începutul anului 1944, în urma stăruințelor depuse în toamna anului 1943 pe lângă folcloristul și etnograful Artur Gorovei (1864-1951), ce locuia la Fălticeni, acesta donează pentru muzeul organizat la Iași, peste 500 de volume din biblioteca sa „dintre care cele mai multe frumos legate”(30).

Până la evacuarea din martie 1944, cercetările de teren ale prof. I. Chelcea vizează în special regiunea fostului județ Baia, valea Siretului, ca și zona limitrofă Iașului. La Lespezi (azi în jud. Iași), semnalează la populația lipovenească interesantul procedeu de îmbăiere cu aburii obținuți cu ajutorul pietrelor înfierbântate (în ian. – febr. 1944). Același lucru îl pune în evidență și în satul Manolea, lângă Fălticeni(33). În același început de an 1944, face și o excursie de cercetări etnografice pe valea Cujeiului-Neamț(45).

În toamna anului 1943, pe valea Siretului, în zona nordică a județelor actuale Galați și Vrancea, cercetează diferitele ambarcațiuni care făceau legătura între cele două maluri ale Siretului, anume ciobacele de lemn, adevărate luntre monoxile(35), un exemplar fiind luat și pentru muzeu. Problema dragomanului, ca dregătorie populară, i-a stârnit interesul în sate ca: Drăgușeni, Forăști, Brusturi (jud.Baia) sau Tg.Frumos (jud. Iași)(34). Face o descindere și la Curteni (jud. Vaslui).

În martie 1944, toate colecțiile strânse sunt evacuate la Zlatna (jud. Alba) cu excepția monoxilei de lemn rămasă pe rampa gării Iași(39). Aici, la Zlatna, în afara câtorva cursuri ținute, I. Chelcea și-a concentrat toate forțele cercetării etnografiei acestui teritoriu ca și a văii Ampoiului de la izvoare la vărsare, mergând și pe toți afluenții săi mai mari sau mai mici. A identificat aici modul cum moșii practicau agricultura, urmărind printre altele mai ales tipologia plugurilor, apoi creșterea vitelor, tipurile de sate – de case, gospodării ca și portul popular. Face, pe valea Ampoitei și cercetări asupra albinăritului și țesturilor de copt pâine(43). Aceste cercetări întregite de schițe, hărți și fotografii au fost prezentate membrilor secției regionale Iași a Institutului de Cercetări Geografice al României(I.C.G.R.), în ședința din 8 aprilie 1945, în sala Societății „Minaur” din Zlatna(36) sub titlul: „*Observațiuni etnografice asupra văii Ampoiului și bazinului Zlatnei*”. Această frumoasă lucrare va vedea lumina tiparului abia peste 20 de ani în Anuarul Muzeului din Alba Iulia(38). Nu trebuie omis nici faptul că atunci când la 1 aprilie 1944 ia ființă I.C.G.R., prof. I. Chelcea este ales membru corespondent al Secției Regionale Iași(37).

La reîntoarcerea din refugiu la Iași, I. Chelcea are satisfacția publicării în Monitorul Oficial nr.126/6 iunie 1945 a legii de organizare a Muzeului Etnografic al Moldovei(40)(56). Prof. I.G. Botez susținea chiar anexarea în acest muzeu și a unei secții de antropologie și paleontologie umană(41). În toamna anului 1945, Chelcea face cercetări etnografice și în bazinul Cracăului (Neamț).

În 1948, multe din obiectele achiziționate pe teren în comuna Comarna (jud. Iași) erau expuse la intrarea în Secția de Geografie a Universității(63).

Între 1946-1951, studiază temeinic problema păstoritului în regiunea de la NE de Iași, cercetări publicate abia în 1966 în Anuarul Muzeului Satului. Atunci străbate o mulțime de sate de la contactul Podișului Central Moldovenesc cu Lunca Jijia-Bahlui, urmărind atât problema păstoritului transhumant, cât și problema tipologiei stânilor. Face și numeroase schițe de stâni observate la: Horlești, Cuza Vodă, Poiana Cârnelui, Costuleni ș.a.

Într-un memoriu adresat rectorului Universității din Iași, la 4 martie 1947, prof. I. Chelcea arată că multe din colecțiile muzeului erau neinventariate și neconservate(44).

După trecerea acestui muzeu de la Universitate la Primăria orașului Iași, pe 1-I-1951, I. Chelcea este numit director al acestuia, prin decizia nr.39/1951(48) și pe care-l va conduce până în primăvara anului 1957 când e pensionat forțat, el fiind atunci pe teren pe valea Uzului (jud. Bacău).

În 1948 face cercetări și în satele Humosu și Berezlogi (jud. Iași) asupra albinăritului, semnalând că lingurarii erau cei care inițial construiau stupii primitivi(49). Tot această temă este urmărită pe teren și în sate din Podișul Central Moldovenesc ca Tansa sau Suhuleț(49). În anii 1948-1951, după cum își amintește prof. V. Adăscăliței de la Facultatea de Litere Iași, pe atunci student, prof. Ion Chelcea își adăpostise materialul și biblioteca muzeului în două săli de la parterul Universității.

În 1951 face cercetări în satul Șcheia (jud. Iași), urmărind cu perseverență modul de prelucrare artistică a calcarului de aici, finisat în interesante pietre funerare, colaci pentru fântâni sau stâlpi de porți(50). Tot atunci face cercetări și la Comarna, tot în jud. Iași, unde a urmărit mai ales modul de alimentare cu apă a satului(51). Tot de aici a strâns numeroase donații pentru muzeu, pe care le-a adus la Iași într-o căruță, după cum își amintește colaboratorul său ieșean student pe atunci, P. Poghiric, azi profesor la Universitatea ieșeană.

Cercetări etnografice execută prof. I. Chelcea și la Zăpodeni (jud. Vaslui) în 1954, sau în Vrancea în anii 1951, 1955, 1957(49, 52, 53, 55). Studiul buciurilor l-a făcut în 1943 în comuna Cuejdi (jud. Neamț) și în 1955 în comuna Valea Sării, jud. Vrancea(58).

Între anii 1954-1957, I. Chelcea face parte din colectivul de etnografie condus de prof. R. Vuia care cercetează satele ce urmau să dispară prin construcția hidrocentralei Bicaz și a lacului Izvoru Muntelui. A făcut deci parte din „grupul de cercetări complexe Bicaz”. A cercetat aici industria sătească (pive, șteze, morăritul, fierăstraiele), ca și o parte din meșteșugurile sătești de aici și anume rotăritul și fierăritul, toate aceste studii fiind publicate abia în 1973(54).

După 1955, I. Chelcea a făcut și un studiu asupra portului popular de pe valea Bistriței moldovenesti, la solicitarea Institutului de Igienă din Iași, iar în 1949 de la Dumesti-Vaslui aduce pentru muzeu câteva vârfuri de lance. Noi achiziții mai face și la Mircești, jud. Iași.

Din 1951 muzeul este provizoriu găzduit de o aripă a palatului „Cuza Vodă” din Iași, pentru ca apoi, după câțiva ani, să fie mutat în Palatul Culturii unde este și azi. Dar pe la începutul anului 1957, I. Chelcea se gândea chiar la înființarea unui muzeu etnografic moldovenesc în aer liber, după cum R. Vuia realizase ceva similar la Cluj. Chelcea a propus chiar pentru aceasta, zona Ciric din NE Iașului (59).

Iată cum îl caracterizează pe prof. Chelcea, colaboratorul său de odinioară, dl prof. Pompiliu Poghirc: „prof. Chelcea a fost trup și suflet pentru muzeu și conferința de etnografie. Muzeul era idealul său. El a făcut un lucru mare pentru Moldova –muzeul etnografic–; a făcut deci un muntean ce nu a putut face un moldovean”.

Deși în perioada cât a fost la Iași, departe de familie, care rămăsese la București, a traversat timpuri grele în rapidă schimbare, prof. dr Ion Chelcea va rămâne înscris cu litere de aur în galeria profesorilor ce au ilustrat cea mai veche universitate a țării, cea din Iași, iar muzeul de etnografie în întregime sau măcar o sală a acestuia va trebui să fie numită „Ion Chelcea”, în memoria celui care a dus greul înființării și organizării acestuia.

NOTE

1. Decret lege relativ la organizarea învățământului superior. M.O.nr.118/partea I/23 mai 1942. Împremeria Centrală, Buc., 1942.
2. S. Mehedinți, *Etnografie*, curs ținut în anul 1937/38. Editat de Societatea Studenților în Geografie „Speja”. Facultatea de Litere și Filozofie București.
3. P. Petrescu, *Ion Chelcea a împlinit optzeci de ani*. Rev. de etnografie și folclor, tom.27, nr.2, 1982, București.
4. I. Filipescu, *Ion Chelcea*, „Sociologie Românească”, serie nouă, nr. 5-6, 1991.
5. I. Drăgoescu, *Etnomuzeologul Ion Chelcea*, „Revista Muzeelor”, nr. 1, 1992, București.
6. D. Dungaci, *Personalități: Ion Chelcea*, în „Mișcarea”, an III, nr. 15, 16-31 oct. 1994, București.7. Arhivele statului Iași, Fond Rectorat Universitatea „Al. I. Cuza”, dosar 2281/1943, fila 1.
8. Idem, dosar 2281/1943, fila 2.
9. Idem, dosar 2281/1943, fila 5.
10. Idem, dosar 2281/1943, fila 6.
11. Idem, dosar 2281/1943, filele 15 și 16.
12. Idem, dosar 2281/1943, fila 18.
13. Idem, dosar 2281/1943, filele 19, 20, 21, 22.
14. Idem, dosar 2250/1943, vol.III, fila 724 bis.
15. Idem, dosar 2290/1943, filele 126 și 127.
16. Publicată în *Lucrările Geografice „D.Cantemir”*, vol. 4, 1943, Iași, pag. 307-327.
17. R. Vuia, „Etnografie, Etnologie, Folclor”, *Lucrările Institutului de Geografie al Universității din Cluj*, vol. 4, 1930, Cluj.
18. Arhivele Statului Iași, Fond Rectorat Universitatea „Al. I. Cuza”, dosar 2361/1944, fila 2.
19. *Revista Științifică „V. Adamachi”*, nr.3, iul.-sept., 1945, Iași, pag. 192.
20. *Istoria Universității din Iași*, Ed. Junimea, Iași, 1985.
21. Arhivele Statului Iași, Fond Rectorat Universitatea „Al. I. Cuza”, dosar 2281/1943, fila 32.
22. Idem, dosar 2251/1943, vol. II, fila 524.
23. Idem, dosar 2251/1943, vol. II, fila 525.
24. Idem, dosar 2251/1943, vol. II, fila 586.

25. Idem, dosar 2290/1943, fila 211.
26. Idem, dosar 2255/1943, vol. II, fila 336.
27. Apărut în revista Cetea Moldovei, an IV, vol. XI, nr. 11, Iași, 1943.
28. I. Chelcea, *Menirea Muzeului Etnografic al Moldovei*. În „Biblioteca Muzeului Etnografic al Moldovei”, nr. 1, Iași, 1943, 15 pag.
29. Arhivele Statului Iași, Fond Rectorat Universitatea „Al. I. Cuza”, dosar 2251/1943, vol. II, fila 586.
30. Idem, dosar 1/1947, fila 406.
31. I. Chelcea, *Muzeografia etnografică în Moldova*, „Anuarul Muzeului Satului”, București, 1966.
32. „Revista Geografică Română”, fascicula I-II/1943, București.
33. I. Chelcea, *Baia cu aburi obținută cu ajutorul pietrelor înfierbântate în Moldova și Dobrogea*, „Acta Moldaviae Meridionalis”, Anuarul muzeului „Ștefan cel Mare”, Vaslui, IX-XI, 1987-1989.
34. I. Chelcea, *Dragomanul ca dregătorie populară*, „Anuarul Liceului Național” din Iași pe 1942/43, 1943/44 și 1944/45, Iași, Tipogr. „Terek”, 1946.
35. I. Chelcea, *Luntrele monoxile*, „Rev. Muzeelor” nr. 4, 1968, București.
36. I. Gugioman, Activitatea Institutului de Cercetări Geografice al României, secția Iași, Revista Științifică „V. Adamachi”, nr. 3, iul.-sept., 1945, Iași, pag. 206.
37. „Revista Geografică” I.C.G.R., an III, fasc. IV, 1946, București, 1947.
38. I. Chelcea, *Cercetări etnografice în bazinul Zlamei și valea Ampoiului. Mocanii*, „Apulum”, V, 1965, Edit. Științifică, București.
39. Arhivele Statului Iași, Fond Rectorat Universitatea „Al. I. Cuza”, dosar 1/1947, fila 407.
40. Idem, dosar 2433/1944-1945, fila 36.
41. Idem, dosar 2433/1944-, fila 45.
42. I. Chelcea, *Asupra surlei ca adăpost omenesc elementar*, „Studii și cercetări”, Muzeul Satului, București, 1970.
43. I. Chelcea, *Testul de copt pâine*, „Revista Muzeelor”, nr. 2, 1968, București.
44. Arhivele Statului Iași, Fond Rectorat Universitatea „Al. I. Cuza”, dosar 1/1947, fila 407.
45. Idem, dosar 1/1947, fila 409.
46. Idem, Fond Personal Universitatea „Al. I. Cuza”, dosar 1/1949, fila 20.
47. Idem, dosar 2/1949-1951, fila 388.
48. Idem, dosar 2/1951, fila 37.
49. I. Chelcea, *Albinăritul în Moldova*, „Studii și cercetări”, Muzeul Satului 1971, București.
50. I. Chelcea, *Prelucrarea artistică a pietrei în satul Șcheia din județul Iași*, „Studii și Cercetări de Istoria Artei”, Seria Artă plastică, tom 15, nr. 2, București, 1968.
51. I. Chelcea, *Modul de alimentare cu apă a satului Comarna, județul Iași*, „Revista Muzeelor și Monumentelor”, ser. Muzeu, nr. 1, 1976, București.
52. I. Chelcea, *„Hora” de la Zăpodeni-Vaslui*, „Revista Muzeelor”, nr. 4, 1967, București.
53. I. Chelcea, *Considerații preliminare cu privire la Năruja-Vrancea*, „Danubius”, Revista Muzeului Regional Galați, I, Galați, 1967.
54. Etnografia Văii Bistriței, zona Bicaz, Piatra Neamț, 1973.
55. I. Chelcea, *Vrancea ca „țară” între celelalte*, „Studii și Comunicări”, I, 1978, Muzeul Județean de Istorie și Etnografie Focșani.
56. Monitorul Oficial, partea I, nr. 126/6 iunie 1945, pag. 4702-4704.
57. Arhiva de scrisori a prof. I. Chelcea. Pachetul cu scrisori de la R. Vuia.
58. I. Chelcea, *Considerații etnografice cu privire la buciun, tulinic și trâmbiță*, „Revista de Etnografie și Folclor”, tom 34, nr. 1, 1989, București.
59. I. Chelcea, *Un muzeu în aer liber, „Iașul literar”*, nr. 2, febr., 1957, p.115.
60. T. Onișor, *Romulus Vuia (1887-1963)*, Anuarul Muzeului Etnografic al Transilvaniei pe anii 1962-1964, Cluj, 1966.
61. Interviu cu etnograful prof. dr Ion Chelcea, în „Argeș”, nr.5, aug., 1982, Pitești, p. 14.
62. V. Tufescu, *Simion Mehedinți, Viața și opera* Edit. Enciclopedică, București, 1994.
63. I. Chelcea, *Cum a luat ființă și a fost organizat Muzeul Etnografic al Moldovei. Mărturie*, „Revista Muzeelor și Monumentelor. Muzeu”, nr. 8, 1978, București.
64. I. Filipescu, *Convorbire cu Ioan Chelcea*, „Revista de Etnografie și Folclor”, tom 33, nr. 1, pag. 97-105, 1988, București.
65. S. Mehedinți, *Opere complete*, vol. I, Geographica, partea a II-a, Fundația Regală pentru literatură și Artă, 1943, București.
66. Anuarul Universității „Al. I. Cuza” din Iași 1939-1959, București, 1960.